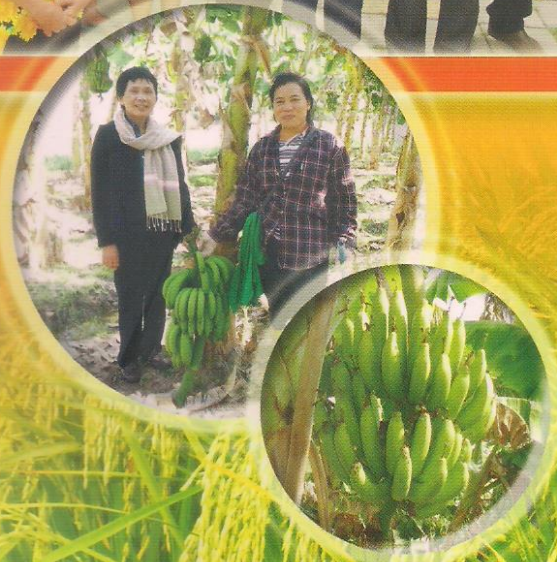

วารสาร ส่งเสริมการเกษตร

ปีที่ 49 ฉบับที่ 270 • เดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2559 ISSN : 1685-8050

รัฐเร่งจัดอบรมเกษตรกร ที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง... และปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ในศูนย์เรียนรู้ 882 ศูนย์

จับตลาดกล้วยหอมทอง
พืชเศรษฐกิจมาแรงใช้น้ำน้อยของเมืองเชียงใหม่

เรียนรู้ลดต้นทุนข้าว
กับ ศพก.ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์
จังหวัดชัยนาท

สาระเกษตร

เรื่อง-ภาพ : อีระพงศ์ จันทรนิยม
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการผลิตปาล์มน้ำมัน
คณะทรัพยากรธรรมชาติ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผลของการใช้ปุ๋ย ตามค่าวิเคราะห์ตัวอย่างใบปาล์มน้ำมัน ที่มีต่อต้นทุนและผลผลิต

คอลัมน์ สาระเกษตร ฉบับนี้ มีสาระน่ารู้ดี ๆ เกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันมาฝากทุกท่าน เพื่อให้เข้ากับนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่กำหนดให้ ปี 2559 เป็น “ปีแห่งการลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร” โดยได้รับข้อมูลดังกล่าวมาจากสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร ซึ่งนำผลการศึกษาวิจัยของ นายอีระพงศ์ จันทรนิยม คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงผลผลิตและต้นทุนการผลิตสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในจังหวัดชุมพร มาเปรียบเทียบกัน

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคใต้ ที่มีความเกี่ยวพันกับครอบครัวของเกษตรกรจำนวนมาก ดังนั้นเมื่อเกิดการผันผวนของราคาทะลายน้ำมัน ย่อมส่งผลกระทบต่อรายได้ของครอบครัวเกษตรกรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การลดต้นทุนในการผลิตจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มยังคงมีรายได้ ในสถานการณ์ที่ราคาปาล์มน้ำมันตกต่ำและไม่สามารถควบคุมได้

ในการปลูกปาล์มน้ำมันให้ได้กำไรหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการหลัก ๆ ประการแรก คือ ราคาทะลายน้ำมัน (บาท/กิโลกรัม) และประการที่ 2 คือต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมัน 1 กิโลกรัม ซึ่งในปัจจัยประการที่ 2 นั้น เป็นสิ่งที่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มสามารถกำหนดได้ ตัวอย่างเช่น ถ้าราคาปาล์ม กิโลกรัมละ 4 บาท หากต้นทุนการผลิตอยู่ที่ 3 บาท/กิโลกรัม เกษตรกรก็จะกำไร 1 บาท/กิโลกรัม ในทำนองเดียวกันหากราคาปาล์มกิโลกรัมละ 3 บาท แต่ต้นทุนการผลิตอยู่ที่ 2 บาท/กิโลกรัม

ก็จะกำไร 1 บาท/กิโลกรัมเช่นกัน แต่ถ้าปาล์มราคา 4 บาท เกษตรกรก็จะกำไร 2 บาท/กิโลกรัม นั่นก็

สำหรับการลดต้นทุนการปลูกปาล์มน้ำมันควรเริ่มต้นจากการลดต้นทุนในการใช้ปุ๋ย เนื่องจากต้นทุนการผลิตของปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตแล้ว มากกว่า 60% เป็นต้นทุนในการซื้อปุ๋ย ดังนั้นการใส่ปุ๋ยให้ปาล์มอย่างถูกต้อง จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ตัวอย่างใบเพื่อกำหนดปริมาณการใช้ปุ๋ยที่ถูกต้อง

วิธีวิจัย

ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงผลผลิตและต้นทุนการผลิตของสวนปาล์มเกษตรกร เขตอำเภอท่าชะ และอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ระหว่างปี 2554-2556 โดยเลือกเกษตรกรที่มีสวนปาล์มน้ำมันอายุ 7-9 ปี มีการจดบันทึกผลผลิตต่อเนื่อง 3 ปี ย้อนหลัง และมีการใส่ปุ๋ยให้ปาล์มต้นละ 7-8 กิโลกรัม/ต้น/ปี ซึ่งในการศึกษาได้แบ่งเกษตรกรเป็น 2 กลุ่ม

การใช้ปุ๋ยของเกษตรกร

■ กลุ่ม **Control group** มีการใช้ปุ๋ยชนิดเดียวกัน ต่อเนื่องทุกปี จะเห็นว่าในปี 2554 และ 2555 ของเกษตรกรกลุ่ม Control group จะมีการใช้ปุ๋ยเท่ากันทั้ง 2 ปี โดยใช้ไนโตรเจน 0.90 กก./ต้น/ปี ฟอสฟอรัส 0.60 กก./ต้น/ปี และโพแทสเซียม 1.80 กก./ต้น/ปี

■ กลุ่ม **Target group** ได้มีการประมาณการใช้ปุ๋ย หลังจากมีการวิเคราะห์ตัวอย่างใบ และนำไปเปรียบเทียบกับ ค่ามาตรฐาน โดยในปี 2554 มีการใส่ไนโตรเจน 0.57 กก./ต้น ฟอสฟอรัส 0.50 กก./ต้น โพแทสเซียม 1.78 กก./ต้น และ โบรอน 100 กรัม/ต้น หลังจากนั้นในปี 2555 ได้มีการวิเคราะห์ ตัวอย่างใบ พบว่าปริมาณธาตุไนโตรเจนไม่เพียงพोजึงเพิ่มจาก 0.57 กก./ต้น เป็น 0.98 กก./ต้น ธาตุฟอสฟอรัสเกินพอ เหลือลดลงจาก 0.50 กก./ต้น เหลือ 0.33 กก./ต้น ธาตุโพแทสเซียม ไม่เพียงพอจึงเพิ่มขึ้นจาก 1.78 กก./ต้น เป็น 2.15 กก./ต้น และ ธาตุโบรอนไม่เพียงพอจึงเพิ่มขึ้นจาก 100 กรัม/ต้น เป็น 200 กรัม/ต้น นอกจากนี้ยังพบว่าธาตุแมกนีเซียมขาดจึง ใส่เพิ่ม 0.14 กก./ต้น (รายละเอียดตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ชนิดและปริมาณธาตุอาหารที่ปาล์มน้ำมัน ได้รับในแต่ละปี

ธาตุอาหาร	Control group		Target group	
	ปี 2554	ปี 2555	ปี 2554	ปี 2555
ไนโตรเจน (N) (กก./ต้น)	0.90	0.90	0.57	0.98
ฟอสฟอรัส (P ₂ O ₅) (กก./ต้น)	0.60	0.60	0.50	0.33
โพแทสเซียม (K ₂ O) (กก./ต้น)	1.80	1.80	1.78	2.15
แมกนีเซียม (MgO) (กก./ต้น)	-	-	-	0.14
โบรอน (บอแรกซ์) (กรัม)	-	-	100	200

■ กลุ่มแรก เป็น **Control group** โดยใช้ตัวอย่าง เกษตรกรจำนวน 10 ราย มีการใส่ปุ๋ยรูปแบบเดิม และใช้ปุ๋ย ที่มีขายในท้องตลาดทั่วไปตามที่เคยปฏิบัติ

■ กลุ่มที่ 2 เป็น **Target group** ใช้ตัวอย่างเกษตรกร จำนวน 11 ราย ที่มีความสนใจและอยากเปลี่ยนกระบวนการ ใส่ปุ๋ยให้ถูกต้อง โดยมีการวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารจากตัวอย่าง ใบที่ 17 แล้วปรับรูปแบบการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ โดยเปรียบเทียบ ค่ามาตรฐานในตารางที่ 1 ซึ่งหากวิเคราะห์ใบแล้วพบว่าธาตุอาหาร ชนิดใดอยู่ในระดับขาด ก็จะเพิ่มธาตุอาหารนั้นอีกประมาณ 25% ถ้าอยู่ในระดับเหมาะสมก็จะใส่เท่าเดิม แต่ถ้าธาตุอาหารเกินก็จะ ลดลงอีกประมาณ 15% ของปริมาณธาตุอาหารที่ใส่ในปีที่ผ่านมา

ตารางที่ 1 ระดับปริมาณธาตุอาหารที่ในทางใบที่ 17 ของปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตแล้ว

ธาตุอาหาร	ขาด	เหมาะสม	เกิน
ไนโตรเจน (%)	< 2.30	2.40-2.80	> 3.00
ฟอสฟอรัส (%)	< 0.14	0.15-0.18	> 0.25
โพแทสเซียม (%)	< 0.75	0.90-1.20	> 1.60
แมกนีเซียม (%)	< 0.20	0.25-0.40	> 0.70
แคลเซียม (%)	< 0.25	0.50-0.75	> 1.00
ซัลเฟอร์ (%)	< 0.20	0.25-0.35	> 0.60
คลอรีน (%)	< 0.25	0.50-0.70	> 1.00
โบรอน (mg/kg)	< 8	15-25	> 40
ทองแดง (mg/kg)	< 3	5-8	> 15
สังกะสี (mg/kg)	< 10	12-18	> 80

ที่มา : Rankine and Fairhurst (1998)

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลผลิต รายได้ ค่าใช้จ่าย และ ต้นทุนปุ๋ยในการผลิตปาล์มน้ำมัน 1 กิโลกรัม

รายละเอียด	ปี 2555		ปี 2556	
	Control group	Target group	Control group	Target group
ผลผลิตรวม (กก./ไร่/ปี)	2,084	2,983	2,461	4,376
รายได้รวม (บาท/ไร่)	8,993	12,825	11,734	20,437
ค่าใช้จ่ายปุ๋ย (บาท/ไร่)	4,356	4,601	5,148	4,807
ต้นทุนปุ๋ยในการผลิตปาล์ม 1 กก. (บาท)*	2.09	1.54	2.09	1.09

ผลการศึกษา

ในปี 2555 เกษตรกรกลุ่ม Control group มีผลผลิต 2,084 กก./ไร่ ในขณะที่เกษตรกรกลุ่ม Target group มีผลผลิต 2,983 กก./ไร่ แต่ในปี 2556 พบว่า กลุ่ม Control group มีผลผลิต 2,461 กก./ไร่ ซึ่งเพิ่มขึ้น 377 กก./ไร่ ในขณะที่กลุ่ม Target group มีผลผลิต 4,376 กก./ไร่ ซึ่งผลผลิตเพิ่มขึ้น 1,393 กก./ไร่ สำหรับ รายได้ที่เพิ่มขึ้นของปี 2556 พบว่าเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2555 กลุ่ม Control group มีรายได้เพิ่มขึ้น 2,741 บาท/ไร่ ในขณะที่ Target group มีรายได้เพิ่มขึ้น 7,612 บาท/ไร่ สำหรับต้นทุนของ ค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยพบว่า ในปี 2556 มีต้นทุนการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับปี 2555 โดย Control group มีต้นทุนการใช้จ่าย เพิ่มขึ้น 792 บาท/ไร่ ส่วน Target group มีต้นทุนเพิ่มขึ้น 206 บาท/ไร่ เนื่องจากเกษตรกรในกลุ่ม Target group มีการใช้ ปุ๋ยเดี่ยวซึ่งมีราคาสูงกว่าปุ๋ยสูตรตามท้องตลาด เมื่อคำนวณ ต้นทุนการใช้จ่ายในการผลิตปาล์ม 1 กิโลกรัม พบว่าในปี 2555 และ 2556 กลุ่ม Control group มีต้นทุนปุ๋ยในการผลิตปาล์ม 1 กิโลกรัมเท่ากันคือ 2.09 บาท/กก. ในขณะที่ Target group มีต้นทุนปุ๋ยลดลงจาก 1.54 บาท/กก. เป็น 1.09 บาท/กก. หรือลดลง 0.45 บาท/กก.

หมายเหตุ * เป็นต้นทุนที่คิดเฉพาะค่าใช้จ่ายปุ๋ยเท่านั้น

สรุป

ต้นทุนของการผลิตปาล์มน้ำมัน 1 กิโลกรัม จะเป็นตัวเลข ที่แสดงว่าในการผลิตปาล์มน้ำมัน 1 กิโลกรัม มีต้นทุนเท่าไร ในกรณีที่มีการใส่ปุ๋ยไม่เหมาะสมอาจต้องมีการปรับการใช้ปุ๋ย หรือเพิ่มปริมาณปุ๋ยเพื่อให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น หรือในกรณีที่มีการ ใส่ปุ๋ยมากเกินไปก็ต้องมีการปรับลดการใช้ปุ๋ยเพื่อลดค่าใช้จ่าย ซึ่งทั้งสองกรณีจะเป็นปัจจัยที่ทำให้ต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมัน 1 กิโลกรัม ลดต่ำลง

การลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันลง 1 บาท/กิโลกรัม หมายถึง เกษตรกรจะมีรายได้เพิ่ม 1 บาท ในทุก ๆ 1 กิโลกรัม นั้นเอง

คำขอบคุณ : ขอขอบคุณ บริษัทวิจิตรภัณฑ์ปาล์มมอยล์ จำกัด (มหาชน) จังหวัดชุมพร ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล ผลผลิตของเกษตรกรที่ร่วมโครงการวิเคราะห์ตัวอย่างใบ เพื่อการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ

